

N:o 67.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående upplåtelse till Venersborgs stad af vissa delar af tomterna n:is 428 och 429 i kvarteret Blomman der i staden m. m.; gifven Christiania slott den 21 februari 1898.

Under åberopande af bilagda i statsrådet förda protokoll vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva:

att i öfverensstämmelse med ett i statsrådsprotokollet omförmäldt, å Venersborgs stads vägnar af lasarettsläkaren L. Grundberg och kronofogden T. W. Forsell den 17 maj 1895 afgifvet förslag till öfverenskomelse, Kongl. Maj:t och kronan må till stadens förmån afsäga sig den rätt, kronan innehar ej mindre till de delar af tomterna n:is 428 och 429 i kvarteret Blomman inom staden, som ligger utanför det å en förslaget bilagd karta af linien h g f u l m n o p q r s t a h inneslutna område, än äfven till all annan samma område angränsande mark, mot det att staden afstår från sina anspråk å de delar af berörda område, som icke ostridigt tillhöra kronan, samt på de vilkor i öfrigt, som i förslaget finnas upptagna.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

L. Annerstedt.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Christiania slott
måndagen den 21 februari 1897

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve DOUGLAS,
Statsråden: CHRISTERSON,
ANNERSTEDT,
VON KRUSENSTJERNA.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Annerstedt anförde i underdånighet:

»Genom drottning Kristinas bref den 12 november 1646 blefvo, i enlighet med förut fattadt beslut om flyttning af den gamla staden Brätte och den nya stadens fundation på hemmanet Hufvudnäs egor under namn af Venersborg, den nya stadens privilegier stadfästade, hvarvid tillika å densamma donerades bland annat »sjelfva Hufvudnäs gårds enskylte ägor och lägenheter, som derunder lydt och legat hafva bådhe att byggja uppå, så wäll som ock under stadhen bruka till uthrymme».

Inom den sålunda nybildade staden har, enligt hvad kammarkollegium upplyst, kronan af ålder disponerat ett område, kalladt bageri- eller magasin stomten, hvarå ett kronobageri år 1749 blifvit uppfördt.

Enligt beskrifning till en år 1787 af Hans H. Lindskog och L. Joh. Beckeman upprättad karta öfver Venersborgs stads egor, utgör den å kartan upptagna »Bagerigården» en areal af 1 tunnland 12 kappland; och innehåller denna beskrifning tillika, att vid nya staden och bageri-

gården »en skants på en högländ plan varit upprättad antingen före stadens anläggning eller åren 1645 och 1676 till försvar mot de Danska, som densamma då upbränt».

Genom nådigt bref den 8 december 1801 förordnade Kongl. Maj:t om uppförande i staden Venersborg af ett läns häkte, »hvertill», såsom det i berörda nådiga bref heter, »tjenlig plats skall finnas på den Oss och Kronan tillhöriga samt instängda plats, som omgifver dervarande Kronobageri och Magasinshus på en hög kulle utmed sjön Wenern».

Uti en af kammarkollegium den 15 maj 1840 fastställd liggare öfver Kongl. Maj:ts och kronans hus och byggnader i Elfsborgs län upptages läns häktet i Venersborgs stad, kvarteret Blomman, såsom af ålder tillhörigt kronan, med anteckning, beträffande tillhörande tomter, som utgjordes af den af stenmur omgifna fånghusgården och en yttre gård, att om kronans åtkomst ej funnes annat besked, än att den egentliga fånggården vore inhägnad från en gammal bredvidvarande gårdsplan, som tillhörde en kronomagasinsbyggnad, och att, hvad yttre gården anginge, det torde vara oafgjordt, huruvida densamma tillhörde kronan eller staden.

Vid en af landtmätaren, kaptenen C. Adamson med ledning af 1787 års förenämnda karta den 11 juli 1842 påbörjad och den 4 december 1843 afslutad landtmäteriförrättning för uppgående af rågångsskilnaderna mellan stadens och enskilde egares jord väcktes fråga om stadens eganderätt icke allenast till den s. k. Bagerigården, hvarå kronomagasinsbyggnaden vore uppförd, jemte vallen nedanför magasinet och vallens strand vid Vassbotten, utan äfven till kronohäktets tomt och gård. I anledning häraf och sedan af kronans ombud under förrättningens fortgång till upplysning om kronans eganderätt till nämnda platser företetts och åberopats transsumt af ofvananmärkta 1801 års nådiga bref och 1840 års liggare, men stadens ombud förklarar sig anse dessa handlingar icke bevisa kronans eganderätt till ifrågakomna platserna, förklarade förrättningsmannen frågan tvistig och hänvisade staden att genom stämning till domstol fullfölja sina påståenden.

Den 27 maj 1846 förordnade Kongl. Maj:t, att den kronan tillhöriga bageri- eller magasinsbyggnaden jemte tomt i Venersborg skulle upplåtas till nytt länsfängelse för Elfsborgs län.

Sedan Venersborgs stad förklarar sig villig att för samma ändamål till fångvårdsstyrelsens disposition afträda den närbelägna tomt med byggnader, som då begagnades till stadshäkte, mot vilkor att stadens fångar finge inrymmas i den blifvande nya fängelsebyggnaden utan annat åliggande för staden än att bekosta deras underhåll, samt detta stadens atagande blifvit den 23 februari 1847 af Kongl. Maj:t godkändt, öfverlät enligt skriftlig athandling den 8 nästpåföljde april stadens drätselkam-

mare till kronan berörda staden tillhöriga mark, bestående af tomterna n:is 428 och 429 efter nuvarande stadsregleringen i kvarteret Blomman.

Den 27 februari 1866 afläts nådigt bref i fråga om upplåtelse åt Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernvägsaktiebolag af mark, som för jernvägsarbetena tagits i besittning från det af länsfängelset disponerade område. I detta bref förordnades, att, såvida icke jernvägsaktiebolaget ville till sig lösa marken under de vilkor författningarna om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof stadgade, bolaget skulle vara skyldigt att till kronan från och med sistnämnda år och intill dess hennes rätt till marken kunde varda henne i laga ordning fränkänd betala ersättning för förlorad afkastning af samma mark enligt besigtningens uppskattning med 250 riksdaler årligen, äfvensom att låta uppsätta och allt framgent underhålla starkt och tjenligt stängsel till sex fots höjd vid nedre kanten af den genom bolagets arbeten bildade sluttning af marken utanför fånggårdsplanket; hvarefter genom nådigt bref den 30 november 1869 medgafs, att nyssnämnda årliga ersättning finge tills vidare af innehafvaren af direktörstjensten vid fängelset såsom en löneförmån uppbäras.

Sedan vid behandling af Eders Kongl. Maj:ts nådiga remiss den 16 januari 1879 i fråga om ny reglering för staden Venersborg det visat sig, att kronan kommit i besittning af endast en mindre del af förenämnda utaf staden öfverlåtna tomter n:is 428 och 429, samt fångvårdsstyrelsen infordrat utredning härom och upplysning, huruvida denna öfverlåtelse blifvit genom Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes i Elfsborgs län föranstaltande lagfaren, blef under den skriftvexling, som härefter uppstod, utredt, att någon lagfart å tomterna för kronans räkning icke blifvit meddelad, att enskild person på grund af laga fasta och äfven derförutan vore i besittning af en del utaf dessa tomter, samt att fängelsebyggnaden framskjutits ett obetydligt stycke på den angränsande, staden tillhöriga tomten n:o 430; med anledning hvaraf och då i öfrigt under ärendets behandling visat sig, att gränserna och arealen af det kronan tillhörande tomtområde, i brist på lagliga kartor och beskrifningar, icke kunnat med full visshet bestämmas, fångvårdsstyrelsen påkallade Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes föranstaltande derom, att, på det laga åtgärder måtte kunna vidtagas för att kronan skulle komma i besittning af det tomtområde, henne rätteligen tillkomme, ifrågavarande tomtområde genom behörig landtmäteriförrättning blifve till såväl gränser som areal utrönt och bestämdt samt karta deröfver upprättad, utvisande särskildt dels det tomtområde, staden enligt öfverlåtelsen den 8 april 1847 bort afträda, dels den andel af detta område, hvarå enskild person erhållit fasta och som han derut öfver innehade, dels ock fängelsets areal i öfrigt.

Vid den sålunda begärda landtmäteriförrättningen, hvilken enligt Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes förordnande verkställdes af förste landtmätaren J. E. Gyllenspetz och afslutades den 28 september 1883, utröntes, att fängelset, som borde innehafva dels den gamla bageri- eller magasinstomten, hvars areal, sådan denna tomt blifvit å förenämnda 1787 års karta upptagen, utgjorde 77,000 kvadratfot, dels ock de af staden öfverlåtna tomterna n:is 428 och 429 om tillhopa 11,100 kvadratfot eller sålunda tillsammans 88,100 kvadratfot, i sjelfva verket innehade af bageritomten endast 47,162 kvadratfot och af tomterna n:is 428 och 429 endast 1,628 kvadratfot, men deremot andra områden, bestående af dels en till 193 kvadratfots areal uppgående del af tomten n:o 430, dels ock annan utanför bageritomtens gräns belägen, men inom fängelsets murar och staket innesluten mark till vidd af 11,365 kvadratfot, hvarförutom till fängelsets innehaf i öfrigt räknats jemväl den enligt nådiga brefvet den 27 februari 1866 till Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernväg upplåtna mark, utgörande 35,250 kvadratfot; hvadan fängelset skulle vara i besittning af ett område, som, inberäknadt de till fängelset ännu ej afträdde delarne af tomterna n:is 428 och 429, med 16,777 kvadratfot öfverstege hvad fängelset rätteligen tillkomme. Och förklarade magistratens i Venersborg vid förrättningen närvarande ombud, att som drottning Kristina år 1646 donerat till staden de hemman, densamma nu innehade, och deribland Hufvudnäs med dess utmark, på hvilken staden vore belägen, staden för närvarande ej kunde godkänna någon kronans rätt till jord, med mindre sådant med laga fång styrktes; i hvilket yttrande ordföranden i stadens drätselkammare i egenskap af stadens ombud vid förrättningen instämde.

Uti infordradt yttrande öfver berörda förrättning bestredo stadsfullmäktige i Venersborg, med hänvisning till de skäl, som från stadens sida anförts vid förrättningen, kronan eganderätten såväl till gamla bageritomten som till den mark i öfrigt, hvilken derutöfver enligt den vid förrättningen upprättade karta och beskrifning af kronan innehades, men bemyndigade drätselkammaren att för åstadkommande af ömsesidig vänlig öfverenskomelse träda i underhandling med fångvårdsstyrelsen. Då jemväl magistraten och, vid handlingarnas öfverlemnande till fångvårdsstyrelsen, Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande biträdde stadsfullmäktiges förslag att genom en förening utan rättegång söka åstadkomma en gränsreglering emellan staden och fängelset, blefvo äfven underhandlingar i nämnda syfte inledda mellan styrelsen och drätselkammaren. Sedan dervid styrelsen, beträffande reglering af frågan rörande de till fängelset den 8 april 1847 öfverlåtna tomterna n:is 428 och 429 i kvarteret Blomman, å sin sida uttalat den åsigt, att berörda reglering lämpligen kunde ske på det sätt

att fängelset i utbyte mot en del af nämnda tomter erhöle motsvarande areal af angränsande tomterna n:is 430 och 431 med afdrag af de 193 kvadratfot af tomten n:o 430, hvilka redan af fängelsebyggnaden intagits, samt att det vid detta tomtutbyte fängelset tillkommande tomtområdet borde förläggas längs norra fängelsemuren, så att det jemte en till fängelseområdet redan hörande mindre tomtbit utanför fängelsemurens nordvestra hörn bildade en rätlinig figur till gård framför fängelset, förklarade drätselkammaren sig benägen ingå på detta förslag, dock under förbehåll, att ett staden tillhörigt boningshus å tomterna n:is 430 och 431, hvars södra gafvel framsköte omkring 4 fot å det område, som genom bytet skulle tillfalla fängelset, utan afgift finge kvarstå så länge staden funne sådant med sin fördel förenligt, samt att hinder från fångvårdens sida icke finge läggas mot verkställande af de reparationer å nämnda hus, som kunde blifva af behovet påkallade; hvarefter magistraten förordade antagande af nämnda förslag med berörda af drätselkammaren uppställda villkor.

Med hänsyn till angelägenheten deraf, att de om fängelseområdet uppkomna stridigheter blefve på en gång till alla delar afgjorda, lät här efter Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande af vederbörande infordra yttranden jemväl derom, huruvida staden gjorde anspråk på eganderätten till den enligt Gyllenspetz' karta och beskrifning i fängelsets innehaf ingående areal af, förutom 193 kvadratfot af tomten n:o 430, ytterligare 16,777 kvadratfot, hvartill kronans eganderätt ej vore ostridig.

Till svar härå öfverlemnade magistraten stadsfullmäktiges vid sammanträden den 19 december 1888 och den 5 april 1889 förda protokoll, utvisande, att stadsfullmäktige godkänt ett af drätselkammaren i ärendet afgifvet utlåtande, deri drätselkammaren under anförande hufvudsakligen att, då i drottning Kristinas förenämnda donationsbref förbehåll icke blifvit gjort, som berättigade kronan att för allmänt behof disponera större eller mindre delar af den donerade marken, den derå befintliga s. k. bageri- eller magasin stomten, som af fängelset disponerades, i sjelfva verket måste vara stadens egendom, tillstyrkt staden att väcka anspråk på återfående af hela f. d. bageri- eller magasin stomten eller ock att därför söka erhålla skälig ersättning, samt i sådant hänseende hemställt dels om erbjudande åt fångvårdsstyrelsen af godvillig öfverenskommelse på sådana villkor, att, med genomförande af den nyss afhandlade regleringen af tomterna n:is 428 och 429, fängelset skulle i öfrigt för de delar af sitt nuvarande område, som vore för fängelset erforderliga, betala till staden antingen lösen eller arrendefgift efter viss angifven beräkningsgrund samt genast återställa återstående delar deraf till staden, dels att bemyndigande måtte lemnas drätsel-

kammaren att, om fångvårdsstyrelsen ej ville ingå på dylik uppgörelse, genom rättegång söka återförvärfva till staden det jordområde, som fångelset utan eganderätt innehade af stadens donationsjord.

Fångvårdsstyrelsen, som för anskaffande af utredning till bemötande af stadens anspråk låtit verkställa undersökningar i generallandtmäterikontoret och riksarkivet äfvensom i andra i hufvudstaden befintliga arkiv, ansåg sig af dervid påträffade kartor och handlingar finna, att den ifrågavarande bageritomten redan vid tiden för utfärdandet af Drottning Kristinas donationsbref varit disponerad för statsändamål, i det ungefär samtidigt dermed att invånarne i den gamla genom krig och andra olyckor afsigkomna staden Brätte på Kongl. Maj:ts befallning och till en del af militära skäl år 1642 flyttats till den på hemmanet Hufvudnäs' egor nyanlagda staden Venersborg och i allt fall från år 1646, då donationsbrevet utfärdades, en skans blifvit der anlagd, hvilken måste vara densamma, som omtalades i 1787 års förenämnda kartebeskrifning. I anledning häraf och då donationen af Hufvudnäs enligt brefvets lydelse afsett endast dess »enskylte» egor, samt häraf följaktligen måste anses framgå, att staden Venersborg aldrig blifvit benådad med ifrågavarande, redan vid donationsbrevets meddelande till statsändamål disponerade mark, uttalade styrelsen i skrifvelse till Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande såsom sin åsigt, att fångvården icke kunde ingå på sådan uppgörelse af förevarande tvistefråga, hvarigenom kronan skulle tillförbindas till staden erlægga köpe- eller arrendeavgift för någon del af det område, som af fångelset innehades af den s. k. bageritomten. Tillika och med påpekande att, enligt en af Dan. Sohlberg år 1879 upprättad karta, fångelset utöfver dess å Gyllenspetz' förenämnda karta utmärkta område innehade såväl en mindre tomtedel, hvarom ofvan nämnts, utanför fångelsets nordvestra hörn som ock en del af den utmed norra sidan af gamla fångelsetomten löpande gränd, samt med uttalande af nödvändigheten för fångelset att, i händelse stadsplanen genomfördes i de närmast norr om fångelset liggande kvarteren, hafva öppen väg till den i stadsplanen ingående Södergatan, hemställde styrelsen, huruvida icke vid nu föreliggande förhållanden staden kunde vara villig ingå på sådan öfverenskommelse, att, med reglering af tomterna norr om fångelset på ofvan angifvet sätt, fångelset, med bibehållande i öfrigt af sitt innehafvande område, deri inberäknade förenämnda å Sohlbergs karta upptagna tomtedel och gaturensa invid fångelseområdets norra gräns, till staden afllemnade den mark, som fångelset kunde afvara af sitt område söder om fångelset, under vilkor dels att den för sistberörda, genom nådiga brevet den 27 februari 1866 till Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernvägsaktiebolag upplåtna mark, jemlikt samma nådiga bref inflytande och fän-

gelsedirektören såsom löneinkomst tillagda ersättning af 250 kronor för år fortfarande årligen till denne utbetalades af staden, så länge direktörsbefattningen innehades af nuvarande direktören, och dels att staden åtog sig ansvara för underhållet af det genom sagda nådiga bref föreskrifna stängsel vid nedre kanten af den genom jernvägsbolagets arbeten bildade sluttning söder om fängelset äfvensom förbunde sig att, derest stadsplanen närmast norr om fängelset genomfördes, fortfarande för framtiden å den plats, som upptoges af nuvarande gamla Residensgatan, hålla trafikled till nödig gatubredd från fängelsetomten till Södergatan.

Enligt stadsfullmäktiges protokoll den 24 november och den 15 december 1893 samt den 7 maj 1894, blef det af fångvårdsstyrelsen sålunda afgifna förslag af stadsfullmäktige antaget, under förbehåll af sådan formulering beträffande afträdelserna till staden af den genom nådiga brefvet den 27 februari 1866 till förenämnda jernvägsbolag upplåtna mark, att kronan på staden öfverläte sin enligt samma nådiga bref innehavande rätt gent emot bolaget.

Sedan stadsfullmäktige vid sina sistberörda båda sammanträden tillika bemyndigat lasaretsläkaren L. Grundberg och kronofogden T. W. Forsell att med fångvårdsstyrelsen i saken enligt nu angifna grunder afsluta öfverenskommelse, hafva desse fullmäktige till styrelsen öfverlemnat ett den 17 maj 1895 af dem å stadens vägnar afgifvet, af »karteförslag» åtföljdt, skriftligt erbjudande till uppgörelse på följande vilkor:

1:o) att staden i stället för de till fängelset öfverlätna, men endast delvis afträdda tomterna n:is 428 och 429 i kvarteret Blomman, utgörande tillsammans ..... 11,100 qv.-f.

öfverlemnar till fängelset:

dels hvad fängelset af nämnda tomter redan innehar, motsvarande å bilagda

karteförslag till reglering af fängelseområdet figuren c d e i c ..... 1,628 qv.-f.

dels hvad fängelset med sin byggnad intagit af tomten
n:o 430, figuren b c i b..... 193 »

och dels af tomterna n:is 428, 429, 430 och 431 den
med gul gränsfärg utmärkta figuren a b c d e f g h a
till en areal af ..... 9,279 »

så att fängelset i utbyte mot tomterna n:is 428 och 429
erhåller en tomtefigur, å karteförslaget utmärkt med bok-
stäfverna a b i e f g h a och utgörande ..... 11,100 qv.-f.

dock att staden tillhörigt boningshus å tomterna n:is 430 och 431, hvilket med sin södra gafvel framskjuter omkring 4 fot å det område, som genom bytet skulle tillfalla fängelset, skall utan afgäld kvarstå, så länge staden finner sådant med sin fördel förenligt, samt att hinder från fång-

vårdens sida icke lägges mot verkställande af de reparationer å nämnda hus, som kunna blifva af behofvet påkallade;

2:o) att staden afsäger sig alla anspråk icke blott å det område, som fängelset utöfver ofvan angifna figurer c d e i c och b c i b, enligt den af förste landtnätaren J. E. Gyllenspetz år 1883 upprättade karta öfver tomten till länsfängelset, nu innehar, hvilket område enligt den till nämnda karta hörande beskrifning innehåller 58,527 qv.-fot samt å det bilagda karteförslaget motsvarar figuren s t b i e k l m n o p q r s, angifven jente nyssnämnda figurer c d e i c och b e i b med grön gränsfärg, utan äfven å hvad fängelset, enligt den af Dan. Sohlberg år 1879 upprättade karta öfver fängelsets tomt, ytterligare innehar, utgörande ungefär hälften af gränden norr om gamla fängelsebyggnadens gård fram till gränsen af tomterna n:is 426, 427 och 428 samt det nordvestra lilla hörnet af fängelseområdet vid gränsen till tomterna n:is 430 och 431 och motsvarande de å karteförslaget med röd gränsfärg utmärkta figurerna e f n l k c och a b t a;

3:o) att å sin sida fängelset, som, enligt hvad nu nämnts, erhåller ett område motsvarande figuren h g f u l m n o p q r s t a h å bilagda karteförslag, till stadens förmån afsäger sig all den rätt, som fängelset kan hafva till den utanför liggande mark;

4:o) att följaktligen kronan åt staden öfverläter den rätt, som kronan nu eger gentemot Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernvägsaktiebolag på grund af Kongl. Maj:ts bref den 27 februari 1866, hvarigenom Kongl. Maj:t dels rörande af fängelset utanför sist nämnda område disponerad mark, som af Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernvägsaktiebolag tagits i besittning, förordnat att, såvida icke bolaget hellre ville till sig lösa marken under de vilkor författningarna om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof stadga, bolaget skall vara skyldigt att till kronan från och med nämnda år och intill dess hennes rätt öfver marken kan i laga ordning varda henne fränkänd, betala ersättning för förlorad afkastning af samma mark enligt besigtningmäns uppskattning med tvåhundra femtio riksdaler årligen, dels ålagt nämnda bolag skyldighet att låta uppsätta och allt framgent underhålla starkt och tjenligt stängsel till sex fots höjd vid nedre kanten af den genom bolagets arbeten bildade slutning af marken utanför fänggårdsplanket; i följd hvaraf staden Venersborg i kronans ställe skall ega att ej mindre af jernvägsaktiebolaget årligen uppbära nämnda ersättningsbelopp 250 kronor, än äfven af samma bolag utkräfva uppfyllelsen af dess skyldighet att hålla berörda stängsel, hvilken skyldighet från bolagets sida oförändrad kvarstår;

5:o) att emellertid staden Venersborg skall vara förbunden icke blott

att till den nuvarande innehafvaren af direktörsbefattningen vid fängelset, hvilken på grund af nådiga brefvet den 30 november 1869 såsom en löneförmån vid tjensten uppbär det för den åt jernvägsaktiebolaget upplåtna mark inflytande ersättningsbeloppet, årligen, så länge direktörsbefattningen af honom innehafves, utbetala ett mot sagda ersättning svarande belopp, 250 kronor, utan äfven att i första hand ansvara för underhållet af berörda stängsel, som jemlikt förenämnda kongl. bref den 27 februari 1866 skall hållas nedanför sluttningen af marken utanför fånggårdsplanket;

6:o) samt slutligen att det skall åligga staden Venersborg att för framtiden å den plats, som upptages af gamla Residensgatan, hålla trafikled till nödig gatubredd från fängelsetomten fram till Södergatan.

Efter det Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i afgifvet utlåtande förklarar sig ej hafva funnit skäl till anmärkning mot den sålunda ifrågasatta regleringen, har fångvårdsstyrelsen i underdånig skrifvelse den 26 november 1895 anført, att enligt nämnda erbjudande fängelset skulle till staden afstå allenast det till Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernvägsaktiebolag redan upplåtna område, som för fängelset numera, efter derå af bolaget företagna gräfningar, vore nästan oanvändbart, och i allt fall fullkomligt obehöfligt; att för fängelset skulle vinnas samtliga ofvan angifna önskemål; att de tomtdelar, som skulle tillförsäkras fängelset utöfver dess å Gyllenspetz' karta angifna innehaf, helst om dertill räknades den gata, som staden förbundit sig hålla fram till fängelset, genom sitt värde för fängelset syntes fullt motväga hvad fängelset genom afstående af de till nämnda bolag nu upplåtna 35,250 kvadratfot skulle afhändas utöfver den areal, som fängelset enligt Gyllenspetz' uppmätning syntes nu utan rätt innehafva, samt att i följd häraf styrelsen ansåge den af staden erbjudna uppgörelse vara för fängelset fördelaktig; hvarför och med hänsyn jemväl till önskvärdheten att genom vänlig öfverenskommelse angående föreliggande frågor undvika äfventyret af en långvarig och kostsam rättsvist, styrelsen hemställt, att styrelsen måtte bemyndigas afsluta öfverenskommelse om tomtreglering mellan staden Venersborg och länsfängelset derstädes enligt berörda af Grundberg och Forsell å stadens vägnar gjorda erbjudande och på de vilkor, som deri angåfves.

Öfver fångvårdsstyrelsens berörda framställning har kammarkollegium afgifvit infordradt underdånigt utlåtande och dervid förklarar sig icke hafva något att erinra mot samma framställning.

På de af fångvårdsstyrelsen anförda skäl synes önskvärdt att i förvarande ärende en godvillig uppgörelse i enlighet med det af Venersborgs

stad gjorda erbjudande kommer till stånd. Jag hemställer alltså, att Eders Kongl. Maj:t behagade i nådig proposition föreslå Riksdagen medgifva:

att, i öfverensstämmelse med det å Venersborgs stads vägnar af lasarettsläkaren L. Grundberg och kronofogden T. W. Forsell den 17 maj 1895 afgifna förslag till öfverenskommelse, Kongl. Maj:t och kronan må till stadens förmån afsäga sig den rätt, kronan innehar ej mindre till de delar af tomterna n:is 428 och 429 i kvarteret Blomman inom staden, som ligga utanför det å en förslaget bilagd karta af linien h g f u l m n o p q r s t a h inneslutna område, än äfven till all annan samma område angränsande mark, mot det att staden afstår från sina anspråk å de delar af berörda område, som icke ostridigt tillhöra kronan, samt på de vilkor i öfrigt, som i förslaget finnas upptagna.»

Till denna af statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder lemna bifall, i anledning hvaraf proposition skulle till Riksdagen aflåtas af det innehåll bil. litt. D vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

Sölve Berger.
